

**Index Librorvm Prohibitorvm Et Expvrgandorvm
Novissimus**

Sotomayor, Antonio

Madriti, 1667

Regvlæ, Mandata, Et Monitiones Generales.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81432](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-81432)

REGVLÆ, MANDATA, ET MONITIONES GENERALES.

REGVLÀ I.

LIBRI omnes quos ante annum M. D. XV. aut summi Pontifices aut Concilia Oecumenica damnarunt, qui in hoc Indice non sunt expressi, eodem modo damnati esse censentur, sicut olim damnati fuerunt: & eadem ratione quā à Sacra Romana Ecclesia, ejusque consuetudine, ejusmodi prohibiciones recipi & observatae fuerunt.

REGVLÀ II.

In libris Patrum & Veterum Scriptorum Catholicorum, non mutantur, corriguntur aut expurgantur, nisi quā virtutē impressionum aut corruptiā Hereticorum depravata sit. Per Patres autem & Scriptores Catholicos Antiquos intelliguntur & debent intelligi, quorum opera impressa sunt, atque edita ante annum M. D. XV. quando quidem que postea publicata aut excisa sunt, non immunita sunt a Correctione; obnoxia scilicet fuerunt malitia Hereticorum & falso suppositione Authorum quibus attribuuntur.

REGVLÀ III.

Heresiarum libri, tam eorum qui post prae dictum annum Heres invenerunt vel suscipiuntur, quam qui Hereticorum Capita aut Duces sunt vel fuerunt, quales sunt Martinus Lutherus, Huldricus Zwingli, Ioannes Calvinus, Baltazar Pacimontanus, Gaspar Schwenckfeldius, & aly similes, cuiuscumque tituli aut argumenti, omnino prohibentur. Verum non prohibentur libri Catholicorum, quibus inferuntur fragmata vel Traclata Heresiarum contra quas scribunt. Neque ex dictis Libris aut Traclatis auferenda sunt nomina dictorum Heresiarum quae designari permittuntur ad refutandos illos Errores; quemadmodum & in Libri historiis: quod hic monemus ad vitandos scrupulos.

Aliorum Hereticorum Libri qui de Religione ex professo aut de Capitibus controversi scribunt, omnino prohibentur: qui vero de Religione non trahunt, Examini prius a Theologis doctis & piis, nosque Iussu, & approbati, permittuntur; quales sunt multi contenti & permissi in Prima Classe hujus nostri Catalogi.

Libri bona & Catholicæ doctrine ab Authoribus antequam in Heresim laberentur, aut postquam ad Ecclesiæ gremium redire conscripti, & si de Religione agant; ubi examinati & approbati eadem ratione fuerint, si viatum fuerit expedire; a nobis permittentur, ut re ipsa permisimus, suis quemque sub nominibus & locis secunda Clas̄is.

REGVLÀ IV.

Versiones Authorum, licet Ecclesiasticorum, que hactenus editæ sunt à damnatis Authoribus, (quales censentur omnes qui in Prima hujus Indicis Clas̄e, vel alia Manifesti Heretici) permittuntur, modo nihil contra sanam & Catholicam doctrinam continentur. Hoc tamen porrò monemus, cum Authores predictarum Versionum librorum a Scriptoribus sacris & Ecclesiastici profectorum, fuerunt manifesti Heretici & damnati, quales designati in Prima Classe; apponi debere Translatori & Interpreti notam Authoris damnati, ut semper Lector dissideniæ & suspicione præmunitus incedat. Si vero quid occurrat parum censentaneum Authoritati & fidei primarii Authoris, Interpreti illud potius tribuatur ejusque malitia quam primo Authori.

Versiones Bibliorum tam V. quam N. T. ab illis auctoribus Hereticis adorna, in universum prohibentur. Ab hac Regula excipitur Versio Erasmi N. T. Testamenti, permis̄a ut & ejus paraphrases; quemadmodum monetur Titulo, Desiderias Erasmus.

Permititur pars illa que est V. Testamenti, ex Bibliis quæ vulgo Vatabli vocantur, emendata juxta Expurgationem isto Indice sanctam: pariter volumen ipsum; aut partes eorumdem Bibliorum quod sancti Officii Iussu ab Universitatibus examinatum & recusum Salmantice anno Domini 1584, & quod nunc denuo Expurgatorio hujus Indicis emendatur; Dummmodo ad hanc normam correctum fuerit; & tam in hoc quam in illa Editione, nova versio adhibetur, non ut Textus Authenticus, sed ut Elucidatio ad maiorem & faciliorem Vulgata intellectum, quo pacto ante diximus.

Ex Bibliis Isidoris Clari Brixianii, tollantur Prologus & Prolegomena, & præterea quod notatur in hujus Indicis Expurgatoriij Clas̄e secunda in verbo Isidorus Clarius: & hoc pacto permititur liber, hæc cautione ut nemo habeat pro textu Editionis Vulgatae.

REGVLÀ V.

Cum experientia docerit ex permissione Sacrorum Bibliorum lingua vulgari, plus inde, ob hominum temeritatem, ignorantium aut malitiam, detrimenti, quam utilitat̄ oriri; prohibentur Bibliæ lingua vulgari extantia, cum omnibus eārum partibus impressis aut manuscriptis: pariter summaria & Compendia, quamvis historica, eorumdem Bibliorum aut Librorum Sacrae Scriptura, idiomate aut lingua vulgari: non tamen classule, sententia, aut capitula que libris Catholicorum hec explicantium & citantium inferuntur. Addendum est hoc monitum, in hac prohibitione comprehendi Librum qui vulgò vocatur Epistolarum & Evangeliorum idiomate vulgari, quamvis habeat aliquando breves expositiones certi in partibus & Evangelio: quandoquidem est maius

INDICES
Librorum
PROHIBITORU
E. V
24.

gnâ ex parte & serè totus è Textu Sacro idiomate vulgari: nempe ob periculum cui populus ignarus & vulgus subest erroris ex pravo intellectu, aliaque incommoda que experientia animadversa sunt. Ut autem vitentur Scrupuli qui hic subnasci possunt, ut que Lector diliguerat quod est idiomatis vulgaris aut secus declaratus non esse idiomâ vulgare. Hebraicum, Græcum, Latinum, Chaldaicum, Syriacum, Ethiopicum, Persicum, & Arabicum: quod intelligitur de Originalibus linguis que hodie in familiari Sermone non adhibentur vulgo: ut Lector advertat omnes præter istas esse vulgares.

Prohibentur pariter Horæ earumque differentie lingua vulgari, ut patet in Catalogi tertia Classe verbo Horas.

REGULA VI.

Prohibentur libri scripti lingua vulgari ex professo tractantes disputationes & Controversias in Religionis causâ, inter Catholicos & Hereticos nostri temporis. Qui verò de ratione bene vivendi, contemplandi, confundi, & de Argumentis ejusmodi idiomate vulgari agunt, si nihil contra sanam bonâmque doctrinam continent, non prohibentur: sicuti neque sermones populares vulgari lingua habiti: quibus & hoc adjungendum & monendum insuper; Quandoquidem nonnulli homines docti & conversionem hereticorum ad sanctam fidem Ecclesie Catholicae Romanae aentes, quique sunt ex alias nationibus habentes maximè infelici scripsierunt idiomate proprio vulgari tractatus ad Religionem pertinentes; quorum ope utilitatem publicam promovere in vulgus voluerunt, & revera promoverunt non mediocriter, proprio nomine dissimulato ne agnoscerentur Catholicæ, aut in lucem protrahit ejusmodi tractibus abfque nomine Authoris: Cum constiterit de verâ & sanâ doctrina talium librorum, & ab auctoribus Catholicis profectos esse, facultatem tunc iis utendi concessum iri.

Prohibentur similiter Confutationes Alcorani Mahumei lingua vulgari, nisi peculiaris a nobis impietur licentia in scriptis.

REGULA VII.

Libri etiam qui res lacivias, sive amatoria, sive aliarum rerum ex professo tractant, narrant, & docent, prohibentur: quia officium bonis moribus Ecclesie Catholicae, licet illis non sint immixta heresies aut errores in fide: præcipimusque eos severè castigari ab Inquisitoribus qui tales libros habiturunt. Attamen antiqui hujus generis libri ab Ethniciis compiti permittuntur ob elegantiam & proprietatem sermonis, dummodo nullâ ratione Inventuvi prægantur. Qui contrarium fecerint punientur ad arbitrium nostrum & predicatorum Inquisitorum.

REGULA VIII.

Libri quorun præcipuum Argumentum bonum est, quibus tamen obiter quedam inseria sunt que ad heresim, impietatem, divinationem, aut superstitionem pertinent, permittuntur a nobis si modo prius expurgati auctoritate nostra fuerint a Theologis pia & doctis: ut multos permitimus Prima & Secunda Classis.

Idem iudicium sit de Prologis, Prefationibus, Epistolis, Summaris, Argumentis, Annotationibus, Scholis, Reperi toris, Indicibus, Appendixibus, Censuris, aut aliis quibusvis quæ per Auctores damnatos Prima Classis, aut alios Hereticos, cum errori-

bus fidei contrariis, aut iis, quæ vulgo & ordinariè à S.R.E. recepta sunt, bona & Catholicae doctrina libris apposita sunt; quos permittimus, ut multi permittuntur, prædictâ ratione expurgatos. Verum in posterum ne excludantur, nisi prius Emendati ad Normam & Censuram illius nostri Catalogi.

Monemus etiam & declaramus, ut alibi factum, non esse satis si in novis Editionibus omnia conjunctim apponantur loca notata aut expurgata, sub fine aut principium libri, aut in parte aliqua insigñiori, quamvis in principio dicatur liber expurgatus & excusus ad instar censuræ Catalogi Hispanici. Verum esse necessarium ut quod observatur auctor mandatur deleri, in ejusmodi libro propriis in locis delectatur, unumquodque loco suo, ita ut delectum non possit amplius legi: & qui legere reliquum libri nullum habeat offendiculi locum & anam, aut impingendi in aliquem errorem malamque doctrinam quæ Lectori Catholicæ noceat.

Libri, Horæ, scripta collo appendenda, orationes aut Devotionaria superstitiosæ, quocumque Idiomate existent, excusa vel manuscripta, quæ in seipso suis regulis, summaris, rubricis, titulis, aut alia parte continent ipsæ, promissione que superstitionis & vanas, quæ ex. gr. ejusmodi sunt: Quod hanc devotionem aut hanc orationem recitatur vel habetur, nec repentia morte, nec aquâ, nec igni, nec alio genere mortis violentæ & infelici morituri sit; aut quod mortis horam sit cogniturus; aut quod eâ horâ ad Dominum nostrum sit venturus, aut illis similiæ prohibentur. Si verò in reliquis partibus proba sint, & visum fuerit expedire, permittimus exanimata prius & a superstitione expurgata.

Prohibentur etiam lamina, sigilla, numismata, anuli, numi calculatori, crucis, imagines, picturae & alia istius generis quibus tribuuntur effecta pendentia a sola voluntate Dei aut libertate humanæ, affirmando ea certò & ordine eventura; similiter chartæ, Relationes aut summaria manuscripta quæ continent ejusmodi gratias, privilegia, & virtutes concessas predictis rebus, quamvis trahent de Reliquis aut Missis notabilis numero de cantatis, vel cum certo numero candelarum, aut aliis rebus quæ dictis circumstantiis alligata, successus contingentes pollicentur tanquam certò & constanter eventuros: quia totum hoc fundatum est in fallaci superstitione.

REGULA IX.

Omnino prohibentur libri, tractatus, indices, schedules, memoriales, recepta, amuleta, scripta aut chartæ Geomantia, Hydromantia, Aeromantia, Pyromantia, Onomantia, Chiromantia, Necromantia, vel in quibus continentur sortilegia, veneficia, augurias, auspicias, incantationes artis magicae, divinationes, instrumenta sortiariorum, circuli, chartæ, sigilla, anuli & figure aut invocations demoniorum quocumque modo se habeant.

Item omnes libri Astrologie Iudicariae, quos continent Narrationes & constructionis figurarum, interrogationum, & electionum, quibus afferuntur aut docentur regulæ, traditurgue ars & scientia ad cognoscenda per sydera eorumque effectus, futura contingentia, casus & successus fortuitos, aut actiones quæ pendent à libera hominis voluntate; licet in illis libris aliisque ejusmodi dicatur nihil affirmari certò: Aut quibus docentur responsa de factis, eventibusque præteritis, liberis & occultis, de fato vel aliis

aliis similibus, quamvis pariter dicatur nihil certò affirmari. Prohibetur quoque & mandatur ne quis judicium de supra dictis instituat. Permituntur tamen judicia, & naturales observationes que Navigationis, Agriculture, aut Medica artis iuvanda causa scriptæ sunt & componuntur, & quæ tempestatum notitiam & Mundi generales eventus spectant, qui necessariè aut frequenter à causis oriuntur naturalibus: quales sunt Eclipses, Pluviae, Aëris serenitatis, Siccitas, Pestes &c. quæ non pertinent ad prohibitam divinationem.

Permituntur etiam judicia de Nativitatibus, quæ sine afferatione docent de inclinationibus, qualitatibus & habitibus corporeis cuiuscumque, suspirationem aut conjecturam ducere; modo ne ad futura contingentia, successus fortuitos, aut actiones à libera voluntate pendentes extendantur. Advertendum etiam præter eos casus quorū cogniti & punitiō infligendā immorigeris de jure ad sanctum Officium pertinere, & adversus delinquentes ipsum severissime acturum.

REGVLA X.

Prohibentur omnes hi Libri aut Tractatus qui ab anno 1584. ad hanc usq[ue] diem, non exp[ress]a authoritate, typographi, loci, & temporis quo excluduntur mentione, excusis sunt, & evulgati, aut deinceps exceduntur & evulgabuntur. Si quid autem horum defit, censentur prohibiti tanquam de pravâ & perniciosa doctrina suscepiti. Et quia conflat multis viros doctos & sanctos, ut Reipublice Christiane laboribus suis prodeffendi, librios utilissimos edidisse proprio nomine occellato, ad vitandam vanitatem, aliaque rationes Christianas declaratur hic h[ic] regulâ omnibus prohiberi libros continentis pravam doctrinam, aut dubiam in fide, aut bonis moribus damnificare; reservatā nobis declaratione circa illud in omnibus libris excusis usque ad annum 1640. In quibus etiam dicta conditione derruntur, Confirmamus illam regulam in posterum adhibitâ illâ reservacione & declaratione.

REGVLA XI.

Prohibentur etiā omnes aut qualescumque Effigies, figure, Num, Symbola, Litera maiuscula typographicae, aut in libris excusis impressæ, invenientes, Oscilla, Numismata, quo modo cusa, effigia aut falsa fuerint, in ludibrium & probosciam traductionem sacrorum Sacramentorum, sanctorum, Imaginamque que illos referunt, Reliquiarum, Miraculorum, Uscium, Professionis & vite, aut Sancte Sedis Apostolicae, ejusque status, Romanique Pontificis, Cardinalium, Episcoporum, eorum ordinis, dignitatis, auctoritatis, clavium & potestatis spiritualis, aut conditionum Ecclesiasticarum, & sacrarum Religionum que probantur in Ecclesia.

Et ut obviandum eatur aliqua ex parte gravi scandalo, majorique damno, quod pictura lasciva, secum afferunt, judecetur ne quis audeat in his Regum picturis, laminae, statuas vel alias sculpi ac imagines lascivas ponere, aut in locis publicis platearum, vicorum, aut Camerarum communium in domibus adhibere. Nec non & prohibetur Pictoribus, ne eas pingui, ceterisque artificibus, eas efforment aut sculpant sub pena excommunicationis majoris. Lata sententia tria canonica monitione premissa,

& quingentorum ducatorum, quorum tertia pars Sumptibus S. Officii, Indicibus & denunciatori applicabitur; sub pena denique Relegationis ad annum, respectu Pictorum aut privatorum qui eas inferent in hac Regna, aut in aliquo prædictorum contravenient Relegationis.

REGVLA XII.

Libri jam excisi & ab authoribus Catholicis, qui nunc vivunt aut vixerunt, & Catholicè diem supremum clauserunt, hoc Indice non prohibiti, aut illius regulis non comprehensi; et si in illis quedam opiniones aut doctrina nec proba nec ratae reprehendanturne prohibiti propterea censentur sed qui in illis incident referre ad Inquisidores tenebuntur. Quo facto, uti poterunt libris, donec re à nobis cognitâ, constituantur, quid factio opus. Verum prohibentur omnes libri post hac componendi qui evulgandi, quibus erroris Fidei, aut iis quæ à s. R. E. docentur & approbantur, contrarij, continentur.

Prohibetur & mandatur, ne quis propriâ authoritate eos expungat, inducat, vel delectat: neque libros, chartas, folia, in quibus illa reperiuntur igne tradat, priusquam integrus libros Inquisitoribus detulerit & consignaverit; retineatque dictos libros aut chartas, prout ab illis decernetur.

Quoad libros, qui hoc Indice, juxta ipsius Expurgatorij normam, correcti emendatiq[ue] permituntur, statuuntur, ut, nisi antehac à S. Sede aut eius delegatis & eorum mandato expurgatio, emendatioque peracta fuerit, ea, authoritate S. Officii, aut eius ministro stat: addita subscriptione illius aut eorum, qui iussi s. Officii id munere suscepint: alioquin officio libros expurgandi nondum satisfacti exsistimabuntur.

REGVLA XIII.

In genere declaratur & mandatur libros excusos initio certâ quapiam lingua, aut editione nominatim expressâ (quales sunt que in isto Indice de unoquoque librorum prohibitorum aut expurgatorum nominatim designantur, una vel plures, & postea prohibitos, censendos esse prohibitos quacunque alia lingua aut editione excent quam ante aut post translationem: nisi alia quippiam hoc Indice vel Expurgatorio significetur, habeaturque ob eam rem peculiari à nobis licentia in scriptis. Observandum etiam libros prohibitos memoratâ certâ quapiam editione, in reliquo quibusvis pariter esse prohibitos, dum de emendatione non confiterit.

REGVLA XIV.

Omnino prohibentur libri Thalmud cum ejus glossis, annotationibus, Interpretationibus & Expositionibus, Cabalistici, aliisque impij & nefarij Hebraorum libri, prout complaribus summorum Pontificum constitutionibus prohibiti sunt, & Rabbin. aut aliorum quorumvis Hebraorum, Iudeorum, aut Maurorum qui ex professo Iudaciam legem aut sciam Mahometicam edocent; aut quorum præcipuum argumentum nostra S. Fidei Catholicæ, aut consuetudinibus & ceremoniis universalibus S. R. E. aut communibus Doctorum aut sanctorum expositionibus in literali S. Scriptura sensu repugnat. Thargum vero seu Chaldaica paraphrasis, modo, tanquam antidorum, ejus initio apponatur quod in indici hujus Expurgatorio, in vocabulo Thargum sive Paraphrasis Chaldaica notatum est, prohibita ne censetur. Neque etiam prohibitum reputetur Magazot Hebraorum continens partem Officii & ceremoniarum

INDICES
Librorum
PROHIBITORUM
E. V.
24.

rum Iudaicarum, lingua Hebraica: sed in quavis alia lingua dictum Magazor prohibetur & prohibitum debeat censeri.

Pariter non debent censeri prohibiti libri Rabbinorum mere historici aut Grammatici, quales sunt Masoretæ & Mazota magna & parva cum Rabbinorum nonnullis notis, quas excudi curavit & publicavit Iohannes Buxtorfius; Concordantia Hebraica Rabbi Mardocai Nathan, vel aly similes Philosophici, Dialetlici, aut Grammatici, quos latine reddidit Sebastianus Munsterus; Elia Levita, Rabbi Salomonis, R. David Kimhi & aliorum: liber radicum R. David: & doctor sive doctor dubitantium R. Moysi Aegypti, aut aly ejusmodi qui de Religione aut scilicet Iudaicâ, ejusve ceremoniis non tractant.

REGVLA XV.

Et quoniam hujus S. Officii partes sunt, non modo encumbere conservanda puritatem nostram S. Fidei, errorum contrarios destruendo, sed etiam auxiliando & fervendo illis qui illam tutantur, exponant, illustrant, aut scribant contra heres & hereticos, sive commentando in S. Scripturam, sive in argumentis controversis & Scholasticis: monemus omnes pios & doctos, cum constiterit ipsis esse necessarium, & ita ut vix carere possint, librum aliquem ex prohibitis in isto Catalogo, scripturis pro S. Ecclesia & fide Catholica; modo petatur a nobis facultas; permittendum a nobis & concedendum illius usum ac petitionem ad tempus quod videbitur expedire.

REGVLA XVI.

Quod ad modum qui observari est & observari debet in emendatione & expurgatione librorum: Examinari debet & expurgari non solum quod est in operis corpore, sed etiam quod occurrit emendatione dignum in Scholiis, Summaris, marginibus, indicibus librorum, prologis, & epistolis dedicatoriis.

Quae autem expurgatione aut correctione indigent, possunt reduci ad capita sequentia.

Propositiones hereticae, errore, heresim, sapientes aut errorum, scandalos, piarum aurum, offensive, zemaria, schismatica, seditione & blasphemie.

Quae contra Sacramentorum ritus, & ceremonias, contraque receptum usum, & consuetudinem Sancte Romana Ecclesie, novitatem aliquam inducent.

Profana etiam novitatem vocum ab hereticis excoigitate, & ad fallendum introducere.

Verba dubia & ambigua, que legentium animos à recto, Catholicoque sensu, ad nefarias opiniones adducere possunt.

Verba Scriptura non fideliter prolati, vel à pravis hereticorum versionibus deprompti; nisi foris afferrentr, ad eosdem hereticos impugnandos, & proprii telis jugulandos & convincendos.

Verba Scriptura S. quacumque ad profanum usum impie accommodantur: tum que ad sensum detorquentur abhorrentem à Catholicorum Patrum, atque Doctorum unanimi sententia.

Quae superstitiones, sortilegia ac divinationes sapienti.

Quicumque fato, aut fallacibus signis, aut ethnica fortuna, humani arbitrij libertatem subiiciunt.

Quae paganismum aut idololatriam redolent & sapienti.

Quae fama proximorum & presentim Ecclesiastorum, & Principum detrahunt, bonisque moribus

& Christiana discipline sunt contraria.

Propositiones & doctrinae quae sunt contra libertatem, immunitatem, & jurisdictionem Ecclesiasticam.

Loca que ex Gentilium placitis, moribus, exemplis tyrannicam politiam fovent, & quam falso vocant rationem Status, ab Evangelica & Christiana lege abhorrentem, indicunt.

Item Scripta quo ritus Ecclesiasticos, statum, dignitatem, ordines & personas Religiosorum habent & contempnui exponunt.

Item facetia & dieteria in offensam & praejudicium exultationis proximorum.

Item Scripta laetiva que corrumpere possunt bonos mores.

Debent etiam corrigi & emendari Pictures aut efformata ad vivum effigies eorum quibus non beatificatis aut canonizatis à Sede Apostolica, apponuntur radij, diademata, aliave insignia, que tantum permittuntur in iis quos Ecclesia Sanctos declaravit.

MANDATVM
AD LIBRARIOS, CIRCVITORES
& BIBLIOPOLAS.

S VOTQ YOT Librorum sive tabernâ expositorum, sive officiis clasorum mercaturam faciunt. Circuitores, Emptores, venditoresque Librorum, aut qui qualcumque tandem ratione, in negotiis, intra sexagesimam, ab hujus Indicis publicatione, diem, Catalogum, aut Inventarium Librorum sibi demandatorum, inchoandum ab Auctiorum nominibus & cognominibus ordine Alphabetico, condere jubentur; eoque, Libros quos habent exprimere, aliisque se non habere iure jurando & nomina subscriptione confirmare; atque illud Inquisitoribus, si Tribunal ibi fuerit, sin minus, Commissario deputato exhibere. Singulisque annis intra sexagesimum, à Calendis anni diem, Inventarium renovare, tam iis quos prius habebant & venum expolunt, quam iis, quos de novo postea sibi comparant, recensit. Primusque annus finit à Calendis anni 1640. Illi vero ratione prescripta id prestare & consignare teneantur, pona quinquaginta ducatorum, expensis S. Officii applicandorum, aliquam ex singulis predictis hisce conditionibus orintentis, imponenda.

Ne quis ex supra dictis librum aut libros, nostro Indice aut Inquisitionis nostra Edicto, prohibitos aliisque libros hereticos, habere, emere, aut vendere possit, auctoritate, prima vice, officii suspensione, & mercaturae ad biennium privatione, & ad duodecimum ab oppido, ubi bibliopolium habuit, miliare, relegatione ad biennium, & mille ducentorum ducatorum impendiis S. Officii applicandorum, multâ puniendum. Quod si recidat, multa duplicanda, & alia pene tam ob primam quam ob secundâ culpam, maiores vel minores, pro rei gravitate, ex Inquisitoris arbitrio, erunt interrogande. Aique procedet hec condemnatio, licet liber aut libri jam ad tertij possejoris manus pervenerint, quam immotuerit quanam eos habuerint, vel vendiderint. Neque tamen, per has sanctiones, in reliquis paenit. Iure & Extravagantibus Pontificum, adversus eos qui libros prohibitos, vel habent, vel legunt, statutis quicquam innovatur.

Ut autem horum unusquisque, libros, qui prohibiti, aut permisi sunt expurgandi sunt, & quo se mo-

do in

do in iis emendis aut vendendis gerere teneatur, non it; Mandamus ut singuli penes se istum Indicem habeant, pœna quadraginta ducatorum diles expensis applicandorum, ni pareant, in dicta, quies eo carere deprehendentur.

Imperamus quoque, ut si tantam peritiæ prædictionem non sunt, quantu ad libros, qui eo prohibentur, permittuntur, aut expurgari jubentur, digneſcendos opus est; niſi in libris diſtribuendis aut coemendis in sua officinæ, iis utantur qui rerum eorum non sunt imperiti; abſent ab hac arte, & mercimoniō: monemus enim eos, vel ob Indicis neglectum, vel ob librorum ignorantiam, mandatis hoc Indice præscriptis adversantes, a pœna nullæ ratione exemptum iri.

Declaramus item non sufficere, nec satisfacit in officio suo, si Catalogam dictum habeant ab alio commodatum, niſi etiam illum suum habeant, semperque in officinæ ipſis patet; idque quia experti novimus alias dæſſe eos officio, neque accurate exequi quod mandamus: qui autem aliter fecerit virginis ducatos expensis S. Officij applicandos, ſoluerre tenebuntur.

Ad hec quia eadem experientia docuit, obliuione, ignorantia, aut obſcuriore notitiae Librorum Prohibitorum vel Expurgatorum; in Bibliothecis antiquis plures ejusmodi fuſſe & etiam non esse libros, in modo multos de manu in manum tranſiſſe ad diuersos poſſeffores: Precipimus omnibus Librariis, vel quibusvis aliis qui Indices ejusmodi Bibliothecarum, aut Catalogos conſeruent, ut prelio appoſito vendantur, aut alio modo alienentur, deque illis diſponantur; ut tales Catalogos Bibliothecarum exhibere ne negligant & reſſere illi vel illis, quibus S. Officium illos recentendi & ſubſcriptione muniendo curam demandabit: ſub pœna predicatorum eensurarum & quinquaginta ducatorum in S. Officij uſus; quam multam certò luent ſi ſemel errare compertit; duplum vero ſi iterato peccent.

MANDATVM

AD EOS QUI LIBROS IN HÆC

Regna important.

VI libros important, aut in hac Regna & Dominia invehendos curant, cuiuscunq; ſtatutus aut conditionis ſint, eos, vel per ſe, vel per alios, Inventario aut Catalogo, qui adhilito juſtamento & forma præcripta ſubſignetur, exhibito, in prima maris portis, aut diſtiorum Regnorum aut Dominorum oppido, Inquisitoribus, ſi ibi S. Officij Tribunal exiſtat; ſin minus, Comiſſario delegato, maniſtent: ſub pœna amissionis librorum & ducentorum ducatorum S. Officij prædictis expensis applicandorum, quoties hanc denuntiationem vel neglexerint, vel non abſoluerint. Et, ſi ad telo-num, aut alium iſtiusmodi mercibus conſtituum locum deportentur, ne ſinant eos publici Miniftri inde tolli, prius quam Inquisitorum aut Comiſſarii teſtimonio aut ſcripto conſet, jam eam que opus erat, adhilitam diligentiam fuſſe, neque per S. Officium ſtarare, quoniamus auehantur: aut apſi, ſuo nomine, illis ſignificant, adductos eſſe, ut recognoscantur & exanimentur.

Insuper, quia nonnulli Bibliopole aliique pri- vati, ſive curioſitate cognoscendi adducti, aut librorum novorum deſiderio, Catalogos Nundina- rum Vernalium & Autumnalium que Franco-furti habentur, curant ſibi transmitti, alioſe ſi- miles, in quibus quarumvis facultatum libri, tam hereticorum quam Catholicorum, deſignantur: no- tum facimus nos etiam mandare Bibliopolis & qui- buſvis aliis ad quorum manus pervaenient, antequam cum aliis communient aut in propriis uſus con- vertant, eos S. Officij exhibeant a qua permittentur & concedentur illi & illis quibus uifum fuerit, qui ſine danno, in modo cum uilitate tam Reipu- blica quam Doctorum & Literarum, talibus Ca- catalogis uti poterunt.

Præterea quia compertum eſt clanculum inveni libros præva doctrinæ, quaſi effent literarum fa- cieſi, idque inter Bibliopolas ſive expetantur, ſi- ve ab aliis qui cum iis commercium exercent ul- tro mittantur, contra ſtatuta & regulas Catalogo- rum Prohibitoriorum & Expurgatoriorum: manda- mus ſub pœna excommunicationis majoris late ſen- tentiæ & quinquaginta ducatorum in ſumptu extraordi- narios S. Officij, ne dictos facſiculos ſive chartas complicatas ſive arculas qua in Regnum in- vehentur de foris aperiant, quin prius a Miniſtriis quos deſignaverit viſi & recogniti ſint: nec non ut antequam aperiantur librorum faſces origi- nalem Catalogum Faſtū a omnium librorum ab ex- teris Regionibus transmiſſorum conſignet, quamvis in portibus dicti faſces inſpecti fuerint: ſervatis in ceteris omnibus regulis & mandatis noſtrorum In- dicum & Catalogorum.

Speciatim etiam monemus, ſi forte in exteriis Reg- nis excludatur iſe noſtrus Catalogus expurgatorius, aut ab exteriis mittatur quovis modo impressus, in librorum omnino prohibitorum censu ponendum eſſe, neque cuiquam licere ullo modo illo uti: & Bi- bliopolam aut quemvis alium qui curabit mitti aut invehet in hac Regna, praterquam quod graves in- censura huius noſtri Catalogi incurret, centum du- catos mulctandum eſſe in ſumptu S. Officij, & ja- catura dictorum librorum.

Ne quis, cujusunque ſtatiuſ aut conditioniſ ſit, poſthac infeſſe vel importando curare in Re- gna & Dominia ſue majef. libros hoc Indice, aut Inquisitorio Edicto prohibitos, aut alios hereticos libros, anſi: iis quidem, qui librariam arrem tabernā, aut officinā exercent, qui circum- tores, empiores, venditorēſque aut Mercato- res Librorum, quaſi uniuersitatem ratione, eadē de- nuntiatā pœna, que illis imposta, ſuperius in- Mandato ad Librarios ſ. Ne quis ex ſupradictis; iis vero qui eam non exercent artem, ſe- gnificantur in iſpō rigidissimē actum iri, pœnis ex- jure, & variis S. Sediſ Extravagantibus, aliisque ex arbitrio Inquisitorum, pro culpe modo, in eos qui ejusmodi libros habent vel legunt, infligen- dis. Neque hi nec illi ullam excuſationem, quod ad libros hoc Indice vel Inquisitorum Edictis, prohibitos, obtendant: puita, quod libros ad In- quisitorem recognoscendos denulerint, ſen quod Comiſſarii oblatos permiſerit: nam, cum Li- brariam negotiationem exerceant, quos advehant, aut querant, libros: noſſe & a prohibitis abſi- nere debent.

MANDATVM

INDICES
Librorum
PROHIBITORUM
E. V.
24.

MANDATVM
AD TYPOGRAPHOS.

MANDAMVS ne quis Typographus aliis vel vulnus damnati prima Classe Authoris librum excudat, exceptis iis, qui S. Sedis mandato expurgabuntur, aut correcti juxta Expurgatorium Indicis permittuntur. Ac, si quis horum imprimendis sit, titulo apponatur nota condemnationis, ut constet, et si liber aut libri admittantur, ipsius tamen damnari Authorem. Quinimò etiam veteris prohibitionis, & nove Expurgationis ac permissione facienda mentio. Exempli gratia, Ioannis Aventini Annalium Boiorum libri VII. post illa verba Ioannis Aventini, addatur, Authoris damnati, & post illa verba libri VII. scribatur olim editi & prohibiti, nunc vero jam repurgati & permitti.

ADMONITIO

AD FACILIOREM VSVM
hujus Indicis, & ad majorem notitiam dispositionis atque ordinis illius, nec non proxim ejus expurgationum ac mandatorum.

I.

Mthic Index majoris sit emolumenti Catholici omnibus, & ut tollantur occasiones à Demone ministris eius oblate, libris, tractatibus, & scriptis, quibus magistris quotidie uitiose insinuandis & persuadendis erroribus: advertendum est, si quando in hoc Catalogo occurrant prohibiti aut expurgati libri Virorum magna pietatis, nec non sanctitatis insignis; non id fieri quia authores à sententiâ S. E. R. isque qua docuit semper & docet, deviaverint, quandoquidem eam veram Matrem & Magistrum agnoverunt, eoque loco reveriti sunt & coluerunt: id tantum fieri quia libri illi cum iporum non sint, falso iis tribuuntur, aut eo quod in iis occurram verba nonnulla & sententia aliena, que Typographorum nimia incuria aut hereticorum fraude audaci falso ipsis imposta sunt; aut quia non expediatur extare lingua vulgari; aut quia talia contineant quae quamquam pii autores & docti simpliciter dixerint, rati sanum & catholicum sensum habere, perversitas temporum occasionem dederit iniuriae fidei, illas ad Pravos sensus torquendi: quod nemquam equum est honori & gratiae memorie illorum officere, quorum vita & doctrina semper collinavat ad sacra nostra Religionis, sanctaque sedis Apostolica majorem cultum atque exaltationem. Atque eadem de causâ censuræ submittantur in hoc Catalogo libri aut tractatus nonnullorum auctorum qui suo tempore peculiares fuerunt opiniones à multis admissas, donec contra determinatio Ecclesie accessit, veritate cum temporeclare relecta variis occasionibus atque disputationibus: cuiusmodi sunt sententia quadam extan-

Generales.

tes in autoribus gravissimis & sanctissimis, quorum memoria semper erit venerabilis in Ecclesia Catholica; quippe cuius bono multos exantlarunt labores & vitam profuderunt, cuiusque judicio dicta & scripta sua in vita & in morte submiserunt.

II.

Declaratur pariter, in variis Indicibus Romanis & Hispanicis cum in certis libris & operibus Autorum Catholicorum & Sanctorum, apponitur hec admonitio caute lege, non esse censuram, sed tantum cauelam, ad arcendas alias censuras severiores qua fieri poterant, neue rudiores non admoniti offenderent, aut maligni Authoris sententiam torquerent fulcendis erroribus: Praterea in multis operibus Sanctorum; ut supra admonitius experientia competerit esse, hereticos corrupisse editiones demendo aut addendo verba mutantia sensum quem sacri doctores in scriptis suis intendunt; Illi incommodo ut obviari eatur, opponi illis notam caute lege, præmuniendo, ut par est, lectori.

III.

Quum S. P. Clemens VIII. decreto suo anni 1602. dato 20. Iunij, damnat ut temerariam & scandalosam opinionem que habet, validam esse confessionem per literas & absolutionem in absentia, quam sequuntur sunt multi Autores Veteres & Recentiores: præcipimus & mandamus (cum Veteres illi scripserint multis annis ante dictum decretem, quorum rescripta jure valere debet prædictum antiquitatis) in omnibus illis Autoribus quæ opinionem illam temuerunt, docuerunt aut retinuerunt ante decretum S. P. nostri Clementis VIII, margini pagina illius ubi dicta materia memorabitur, apponatur sequens cantio. Confessio sacramentalis in absentia, quam ante decretum Clementis VIII. docet vel docere videtur hic Author, aut resert ex aliis, damnata est jam ut temeraria & scandalosa à S. P. Clemente VIII. At in omnibus reliquis qui hanc opinionem docent aut reserunt ex alijs quos confit scripsisse post dictum decretum 1602. 20. Iunij, delectur à principio ad finem,

IV.

In illorum gratiam qui hanc Expurgatoris materiam minus norunt monemus: quoiescunque occurant in isto Catalogo Autor sive Autores prime Clasis solo nomine indicato absque patria, professione, aut scriptis, intelligi debere, eadem ratione quæ in primâ Classe collocantur, prohiberi omnia ipsorum opera impressa & manuscripta, quamvis non differt memorata; nam ut designetur permissione indicari oportet certum opus, ac proinde quidquid omittitur, prohibitum manet. Atque hoc observatio usui esse potest illis qui minus ad rem attenti conqueruntur quod omnes libri hereticorum de arguento non heretico conscripti & non continentis heresim, nihilominus non permittuntur. Quibus hoc responsum est, multos permitte quidem, atque caseros prohiberi; aut quia ad manus nostras

nostras non pervenerunt; aut quia de eorum utilitate non constat, & forte quamvis constaret, omnibus indiscriminatum permitti non esse aequum: seve etiam id fiat ut servetur mos Ecclesie que puniendis eorum delictis scripta etiam qua heresim non continent communiter legi non permittit. Ideo præcipimus & mandamus, quiescumque aliquis eruditus & pius librum ejusmodi Autorum exhibebit Consilio aut in quoivis S. O. tribunali, ut ei tradatur, visus, examinatione censurâ notatus, apposito elogio Authoris damnati & operis permitti; cum constiterit esse revera aut posse esse utilitatis publicæ, tum & non alia ratione debere permitti.

V.

Quod attinet observationem & expurgationem epibetorum honorificorum, que mutuâ sibi sectarij Aures prime Classis, tam sollicitè atque liberaliter tribunt; monemus & declaramus; quamvis omnia que speciem laudis continent sectarii denegarentur & anferrentur, nullam quidem ipsis fieri injuriam, quia sunt extra Ecclesiam, qualibus nullus honor de jure debetur: sed cum ista honoris epitheta & elogia possint esse varia, in variis argumentis, & cum titulorum & vocum varietate, aliquando modum excedentia nimia adulatio, aliquando magis temperata & modesta (in quibus varie sentire, benignus aut severius licet) hoc conceditur iudicio prudentis & Catholicis Lectoris ut reliquias intactum vel expungat elogium quod rectâ estimatione iustos limites prætergredi & indignum persona de qua sit mentio censuerit. Utique hoc ad regulam certiorum reducatur, illa epitheta verè sunt honorifica ac proinde delenda, que absoluè & sine limitatione laudant hominem, ut bonitatem, virtutem, pietatem, &c. prædium v. g. vir optimus, pius, bonæ memorie, pia memorie, virtute, moribus probitate inquis: quales sèpè leguntur de sectarii. Illa que, absolute & sine limitatione laudem tribuant scientie & doctrinae, v. g. doctissimus, sapientissimus, vel cum aliis immodestis adulatio[n]ibus: Princeps Eruitorum, Divinus Scaliger, Magnus Erasmus, Germanicum lumen Melanchthon, Decus seculi nostri; Ocellus doctrinae & eruditio[n]is &c. omnino notatus digni sunt & magnis de causis impediti debent. Alia epitheta non sunt absolute universalia, sed restrikti ad peculiares sententias & materias que ut minus laudis continent, minus offendit: probem, ut si Buchananus vocetur, elegans Poëta, Henricus Stephanus, Græcè doctissimus, Ticho Brahe, Mathematicus & Astronomus excellens; sunt enim singularia dona qua Deus imperit.

etiam semotis ab Ecclesia, quantumvis in ejus utilitatem. Minus offendit prebere debent alia laudes in rebus & sententiis limitatis; v. g. rectè, eleganter, prudenter dixit; quando non omnia à sectario profecta mala sunt aut barbaræ, & ad rem non facientia, &c. At semper vitari debent omnia que amorem, propensionem, estimacionem conciliare posint homini in arguendo fidei & religionis infamia. Titulos Doctoris & Magistri certi est, propriè & exactè loquendo, neminem extra Ecclesiam possidere aut mereri: quemadmodum Universitates heretica ab Apostolica Sede non confirmata, ius nestigiam habent gradus & titulos qui in Ecclesia valeant conferendi: proindeque accuratè si loquaris, non debet vocari Magister aut Doctor inter Catholicos, sed abusivè tantum ut loquuntur vulgus, & ut impropriè & abusivè vocantur Universitates qua non sunt Catholicæ. Titulum Theologi non meretur qui nesci & non sequitur veram & sacram doctrinam Catholicam, quamvis materialiter Theologus vocari possit is qui tractat argumenta S. Scriptura & controversias religionis. Ut etiam nonnulli Grammatici Hebraïsantes quia tractant textus S. Scriptura Hebraicæ, denominari amant, aut denominati sunt Divini Grammatici. Quod ad titulum Dominus vel Dn., si tribunatur ei qui possidet temporale dominium, politicus est & secularis; ut & cum ob etatem proœctorem, aut canitatem, aut ob munus aliquod autoritatemque Magistri & parentis & socii tribuitur, videtur omnino posse permitti: delendus verè est si liberalius concedatur & cui non debetur. Denique ad exonerandos Leuctores, & ad vitandos scrupulos, edicuntur hic, non teneri illos omnia epitheta honorifica que libro aliquo continentur conquerire ex professore, & censuras in eos non cedere in hoc & aliis casibus ejusmodi, donec incidenter dum libros legunt eos animadverterint: iunc vero illa delere debent aut deferre.

VI.

Monemus denique & declaramus, quamvis Liber prohibitus deniū excudatur, aut prodeat excusus, cum censura & expurgatione hujus Catalogi, seorsim posita in principio aut fine Libri, ut constet de locis notatis (quemadmodum factum est in editione nova problematum Georgij Veneti, & in operibus Petri Abailardi & aliorum) non illud sufficere, neque ideo hujus Catalogi mandatis satisfactum, nisi specialiter deleantur in propriis & designatis locis que Catalogus jubet auferri & deleri, ut quod bonam & sanam doctrinam impugnat nullumodo super sit aut legi possit.

INDICES
Librorum
PROHIBITORU
E. V.
24.

